

CUEESC

Національний університет «Одеська юридична академія»
Центр українсько-європейського наукового співробітництва

Всеукраїнське науково-педагогічне
підвищення кваліфікації

ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ В ОСВІТІ: МОЖЛИВОСТІ, МЕЖІ ТА ПРАКТИЧНІ ІНСТРУМЕНТИ ДЛЯ ВИКЛАДАЧА

2 березня – 12 квітня 2026 року

¹²⁵⁶
1996
LIHA-PRES

¹²³³
| Львів – Торунь
Liha-Pres
2026

УДК [004.8:37]:37.091.12.011.3-051(062.552)

Ш 94

Організаційний комітет:

Дикий Олег Вікторович – кандидат юридичних наук, доцент, декан факультету кібербезпеки та інформаційних технологій Національного університету «Одеська юридична академія», експерт Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти;

Галупова Лариса Ігорівна – кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри права інтелектуальної власності та патентної юстиції Національного університету «Одеська юридична академія»;

Куклінова Тетяна Вікторівна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри штучного інтелекту та математичного моделювання Національного університету «Одеська юридична академія»;

Лобода Юлія Геннадіївна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри програмної інженерії Національного університету «Одеська юридична академія»;

Соколов Артем Вікторович – доктор технічних наук, професор, лауреат премії Президента України для молодих вчених, завідувач кафедри кібербезпеки Національного університету «Одеська юридична академія».

Штучний інтелект в освіті: можливості, межі та практичні інструменти для викладача : матеріали всеукраїнського науково-педагогічного підвищення кваліфікації, 2 березня – 12 квітня 2026 року. – Львів – Торунь : Liha-Pres, 2026. 316 с.

ISBN 978-966-397-610-5

У збірнику представлено матеріали всеукраїнського науково-педагогічного підвищення кваліфікації «Штучний інтелект в освіті: можливості, межі та практичні інструменти для викладача» (2 березня – 12 квітня 2026 року).

УДК [004.8:37]:37.091.12.011.3-051(062.552)

© Національний університет «Одеська юридична академія», 2026

© Центр українсько-європейського наукового співробітництва, 2026

ISBN 978-966-397-610-5

Правове регулювання штучного інтелекту у сфері освіти	
Сіньова Л. М.	244
Використання ChatGPT для інтерпретації результатів гранулометричного аналізу ґрунтів	
Скробала В. М.	248
Штучний інтелект як інструмент культуротворення: виклики та перспективи	
Соколова А. В.	253
Artificial intelligence in education: short review of tools for the teacher	
Taranukha V. Yu.	257
Штучний інтелект як інструмент підтримки здобувачів вищої освіти та науковців	
Татаренко С. В.	261
Методи попередження та протидії кіберзлочинності в умовах сучасності з використанням штучного інтелекту	
Татарин І. І.	264
Використання штучного інтелекту в цивільному судочинстві України	
Татулич І. Ю.	268
Проблема дисгармонії між внутрішньою та зовнішньою красою як концептуально-художня модифікація теми добра і зла в казці О. Вайльда «Хлопчик-зірка» (навчально-методичні рекомендації до вивчення казок О. Вайльда на заняттях зарубіжної літератури)	
Тереховська О. В.	273
Застосування штучного інтелекту в судочинстві України в умовах цифрової трансформації	
Федоренко Т. В.	276
Правовий статус III-генераованих моделей біологічних систем: проблема достовірності та академічної доброчесності	
Фесенко М. О.	280
Деякі аспекти міжнародної співпраці ЄС у цифровій сфері	
Хорішко Л. С.	284
Мінімізація ризиків використання недостовірної інформації (AI hallucinations) у правових дослідженнях та юридичному консультуванні	
Храпенко О. О.	286
Підхід до формування сценаріїв кібернавчань у форматі ТТХ з елементами штучного інтелекту	
Цуркан В. В.	290
Морально-етична проблематика творчості Макса Кідрука	
Чонка Т. С.	292

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ У СФЕРІ ОСВІТИ

Сіньова Л. М.

*кандидатка юридичних наук, доцентка,
доцентка кафедри трудового права та права соціального забезпечення,
провідна юристка Центру соціального права
Навчально-науковий інститут права
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
м. Київ, Україна*

Автоматизація освітніх процесів, зростання ефективності виконання рутинних завдань, реалізація персоналізованого підходу до навчання з використанням систем ШІ, спрощення дистанційного навчання – всі ці можливості систем штучного інтелекту привертають увагу вчителів і викладачів, студентів та учнів та роблять їх активними користувачами сервісів штучного інтелекту. Основними викликами щодо використання систем штучного інтелекту, з якими стикається система освіти сьогодні є проблема етики, конфіденційності та безпеки, недостатній рівень цифрової компетентності у аспекті штучного інтелекту [1]. Процес розвитку ШІ триває і набирає обертів. Європейські та національні правові документи у цій сфері, регламентуючи широкі загальні питання, приділяють увагу якості системи освіти та програм підготовки спеціалістів у галузі ШІ, розвитку нових підходів та моделей навчання. Разом з тим, менше уваги приділяється різним аспектам взаємодії людини з ШІ, в тому числі психологічним аспектам та ризикам використання ШІ для підготовки фахівців різного профілю. З огляду на це автори статті приділили увагу проблемам підготовки фахівців в галузі конструювання з урахуванням можливостей ШІ в майбутньому [2, с. 80].

Правове регулювання використання штучного інтелекту в освіті є надзвичайно актуальним на тлі стрімкого розвитку технологій та їх інтеграції в різні аспекти соціального життя, зокрема в освітній процес. Автоматизація освітніх процесів, підвищення ефективності виконання рутинних завдань, впровадження персоналізованих підходів у навчання з використанням технологій штучного інтелекту та полегшення дистанційного навчання – ці можливості, які надають системи штучного інтелекту, привертають увагу викладачів, студентів та учнів, стимулюючи активне використання ними відповідних сервісів. Країни активно працюють над розробкою законодавчої бази для регулювання технологій використання штучного інтелекту. Ключові завдання, які

стоять перед державами, включають: забезпечення прозорості, підзвітності та відповідальності в розробці та застосуванні штучного інтелекту; захист основних прав людини, таких як недискримінація, конфіденційність та безпека, при інтеграції штучного інтелекту; підтримка розвитку інновацій і конкурентоспроможності в галузі штучного інтелекту; встановлення чітких правил і стандартів для безпечного та ефективного використання систем штучного інтелекту [3, с. 24].

Розпорядженням КМ України від 9 травня 2025 р. № 457-р «Про затвердження плану заходів з реалізації Концепції розвитку штучного інтелекту в Україні на 2025-2026 роки» [4] затверджений план заходів з реалізації Концепції розвитку штучного інтелекту в Україні на 2025–2026 роки, де зазначено про забезпечення доступу до освіти за освітньо-професійними програмами, зокрема в галузі інформаційних технологій, штучного інтелекту, аналізу інформації.

Запропонований Європейською Комісією у квітні 2021 року та схвалений Європейським парламентом і Радою ЄС у грудні 2023 року, Закон про штучний інтелект набув чинності в ЄС. Даний Закон надає розробникам і розгортачам систем чіткі вимоги та зобов'язання щодо конкретного використання штучного інтелекту, одночасно зменшуючи адміністративний і фінансовий тягар для бізнесу [5]. Прийняття AI Act є надзвичайно прогресивним і нагальним кроком у сфері регулювання штучного інтелекту в ЄС. Враховуючи список суб'єктів, до яких він застосовується, екстериторіальну дію (аналогічно до GDPR), належне вивчення та дослідження AI Act є необхідним для української науки та практики. Зрозуміло, що практика покаже як саме буде застосовуватись AI Act, разом з тим окремі його положення та принципи вже виглядають як такі, що гнучко підходять до правового регулювання, зокрема відмінності в підходах в залежності від того, якою є оцінка ризику тої чи іншої системи. Саме для цього є передбачені розширені обов'язки для провайдерів систем штучного інтелекту, які вважаються з високим ризиком. Важливо також наголосити на підходах до санкцій, які теж є схожими до тих, які наявні в GDPR, і варіюються в залежності від виду порушень, а базою для обчислення розміру санкцій є загальний річний дохід порушника. Окремі ж практики застосування штучного інтелекту є забороненими, хоча для певних із них, такі як використання систем дистанційної біометричної ідентифікації в режимі реального часу у загальнодоступних місцях для цілей правоохоронної діяльності, передбачено виключення, які базуються на принципі пропорційності та за умови наявності легітимної мети використання штучного інтелекту в такому випадку. Це дозволяє гнучко підходити до правового регулювання штучного інтелекту – запобігати ризикам,

разом з тим не обмежуючи ті випадки, коли використання таких систем є доцільним та корисним для суспільства [6, с. 286].

Варто наголосити, що в Україні немає спеціального закону про ШІ, є Закон України «Про академічну доброчесність» від 18 грудня 2025 року № 4742-ІХ, який проголошує базові цінності та визначає основні принципи і правила академічної доброчесності, правові та організаційні механізми її формування та забезпечення, основні ознаки і види порушень академічної доброчесності та заходи реагування на такі порушення, «Про захист персональних даних» від 1 червня 2010 року № 2297-VI, який регулює правові відносини, пов'язані із захистом і обробкою персональних даних, і спрямований на захист основоположних прав і свобод людини і громадянина, зокрема права на невтручання в особисте життя, у зв'язку з обробкою персональних даних, «Про електронні комунікації» від 16 грудня 2020 року № 1089-ІХ в якому визначені правові та організаційні основи державної політики у сферах електронних комунікацій та радіочастотного спектра, а також права, обов'язки та відповідальність фізичних і юридичних осіб, які беруть участь у відповідній діяльності або користуються електронними комунікаційними послугами, Закон «Про авторське право і суміжні права» від 1 грудня 2022 року № 2811-ІХ, в якому регулюються відносини щодо набуття, здійснення та захисту особистих немайнових та майнових авторських та/або суміжних прав, а також щодо прав особливого роду (*sui generis*), пов'язаних зі сферою авторського права та/або суміжних прав.

Таким чином, Закон 2811-ІХ став однією з ключових євроінтеграційних реформ у сфері інтелектуальної власності, на які посилається ЄС, оцінюючи готовність України до членства. Звіт Європейської Комісії щодо України в рамках Пакета розширення (Ukraine Report 2025), опублікований 4 листопада 2025 року, говорить про те, що Україна має «певний рівень підготовленості» в сфері інтелектуальної власності. ЄС визнає, що зроблено великий прогрес, зокрема через розроблення законопроектів щодо авторського права. В зазначеному законі врегульоване використання згенерованого ШІ контенту [7].

Міністерство освіти і науки України та Міністерство цифрової трансформації України спільно з експертами розробили також рекомендації щодо відповідального впровадження та використання штучного інтелекту в закладах вищої освіти. Вони доступні на сайті Міністерства, але офіційно не затверджені. Документ розроблено задля підтримки закладів вищої освіти в забезпеченні ефективного, етичного та безпечного використання систем штучного інтелекту в: освітньому процесі, науковій та інноваційній діяльності та процесі управління закладом вищої освіти. У рекомендаціях зосереджено увагу на: міфак

про штучний інтелект; застосуванні основних типів інструментів штучного інтелекту; основних принципах етичного й відповідального використання систем штучного інтелекту у вищій освіті; організаційному впровадженні систем штучного інтелекту у закладах вищої освіти; застосуванні систем штучного інтелекту у закладах вищої освіти; використанні систем штучного інтелекту в науковій, науково-технічній, мистецькій та інноваційній діяльності закладів вищої освіти; етичних аспектах використання штучного інтелекту у закладах вищої освіти та академічній доброчесності; правових аспектах використання штучного інтелекту у вищій освіті (авторське право, захист персональних даних та конфіденційної інформації, інформаційна безпека) [8]. Таким чином, використання технологій штучного інтелекту в освіті створює багато можливостей для вдосконалення освітнього процесу та адміністрування, але, водночас, створює різноманітні ризики для інтелектуальної власності, інформаційної безпеки, конфіденційності та захисту персональних даних, що потребують аналізу, оцінки та управління.

Література:

1. Гриценчук О.О. Нормативно-правова підтримка використання штучного інтелекту в освіті в контексті євроінтеграції. *Digital Library NAES of Ukraine – Digital Library NAES of Ukraine*. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/742262/1/Гриценчук%20Бюлетень%204-2024.pdf> (дата звернення: 13.02.2026).

2. Дорошенко О. Ф., Ромашко А. С., Тарасенко Л. Л., Петренко В. О. Правове регулювання використання штучного інтелекту в освіті. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2025. № 5. С. 79–84. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2025-5/16> (дата звернення: 13.02.2026).

3. Бочкова І. І., Врублевська-Місюна К. М. Правове регулювання використання штучного інтелекту в сфері освіти: захист прав студентів та викладачів. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету*. 2025. Т. 2, № 90. С. 23–29. URL: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.90.2.3> (дата звернення: 13.02.2026).

4. Про затвердження плану заходів з реалізації Концепції розвитку штучного інтелекту в Україні на 2025–2026 роки: Розпорядж. Каб. Міністрів України від 09.05.2025 № 457-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/457-2025-p#Text> (дата звернення: 13.02.2026).

5. Оцоколич В. Набув чинності Європейський закон про штучний інтелект. Про основні вимоги та зобов'язання при використанні штучного інтелекту / Бізнес. Бізнес / Останні новини бізнесу України. URL:

https://biz.ligazakon.net/analytics/229699_nabuv-chinnost-vropeyskiy-zakon-pro-shtuchniy-ntelekt-pro-osnovn-vimogi-ta-zoboviazannya-pri-vikoristann-shtuchnogo-ntelektu (дата звернення: 20.02.2026).

6. Забокрицький І. І. Акт про штучний інтелект (artificial intelligence act, ai act) як основа правового регулювання штучного інтелекту в ЄС: огляд основних положень. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2025. Т. 3, № 3. С. 282–286. URL: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2025.03.3.44> (дата звернення: 20.02.2026).

7. Закон України «Про авторське право та суміжні права»: що нового для медіа? Центр демократії та верховенства права. *Центр демократії та верховенства права*. URL: <https://CEDEM.ORG.UA/NEWS/ZAKON-PRO-AVTORSKE-PRAVO/> (дата звернення: 20.02.2026).

8. Штучний інтелект в освіті: статистика використання, рекомендації щодо застосування та як обрати безпечний інструмент. *Офіційний веб-сайт Служби освітнього омбудсмена України*. URL: <https://eo.gov.ua/shtuchnyy-intelekt-v-osviti-statystyka-vykorystannia-rekomendatsii-shchodo-zastosuvannia-ta-iaak-obraty-bezpechnyy-instrument/2025/10/16/> (дата звернення: 20.02.2026).

ВИКОРИСТАННЯ СНАТГРТ ДЛЯ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ РЕЗУЛЬТАТІВ ГРАНУЛОМЕТРИЧНОГО АНАЛІЗУ ҐРУНТІВ

Скробала В. М.

*кандидат сільськогосподарських наук, доцент,
доцент кафедри ландшафтної архітектури,
садово-паркового господарства та урбоекології
Національний лісотехнічний університет України
м. Львів, Україна*

Гранулометричний склад ґрунту – це процентне співвідношення окремих гранулометричних елементів різного розміру (піску, пилу, мулу). Кількісне визначення вмісту в ґрунті гранулометричних фракцій називають гранулометричним аналізом [1, с. 9]. Найбільше поширення в Україні отримала класифікація гранулометричних елементів за Н. А. Качинським: Ps1 (пісок грубий і середній) – розміри частинок 0.25-1 мм; Ps2 (пісок дрібний) – 0.05-0.25 мм; P11 (пил грубий) – 0.01-0.05 мм; P12 (пил середній) – 0.005-0.01 мм; P13 (пил дрібний) – 0.001-0.005 мм; M1 (мул) – 0.00-0.001 мм. Натомість класифікація гранулометричних елементів ґрунту Департаменту сільського